

UKRAYNA'DA YENİ DÖNEM: HALKIN MI, OLİGARKIN MI HİZMETÇİSİ?

Burak Çalışkan

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Referans için: Çalışkan, Burak. "Ukrayna'da Yeni Dönem: Halkın mı, Oligarkın mı Hizmetçisi?" İNSAMER, 26.04.2019.

Ukrayna'daki başkanlık seçimlerinin ikinci turu 21 Nisan 2019'da tamamlandı. Seçimleri, hiçbir siyasi tecrübesi bulunmayan Volodimir Zelenskiy tüm oylarının %73'ünü alarak kazandı. Ukrayna'da popüler bir televizyon dizisi olan *Halkın Hizmetçisi*'nde (*Servant of People*) cumhurbaşkanı rolünü canlandıran 41 yaşındaki Zelenskiy, seçim kampanyasını da resmî mitingler veya siyasi konuşmalardan ziyade, sosyal medyadaki neşeli videolar ve stand-up gösterileri ile yürüttü.

Zelenskiy'nin en önemli rakibi olan Petro Poroşenko ise, 2014 yılında Ukrayna'da yaşa-

nan krizin ardından cumhurbaşkanı seçilmişti. Özellikle son yıllarda Ukrayna milliyetçiliğini öne çıkaran bir siyaset izleyen Poroşenko, Putin Rusya'sına karşı olan söylemleriyle dikkat çekmekteydi. Kırım'ın Ukrayna'nın bir parçası olduğu ve geri alınacağına dair açıklamaları, Karadeniz ve Kerç Boğazı'nda Moskova karşıtı tutumu ve Doğu Ukrayna'da ayrılıkçılara karşı savaşı devam ettirmesi, Ukrayna milliyetçileri ve Rus karşıtları tarafından desteklendi. Özellikle Rus kimliğinden tamamen bağımsız bir Ukrayna kimliği oluşturulmasında oldukça önemli bir yer tutan Ukrayna Kilisesi'nin Rus Kilisesi'nden bağımsızlığını kazanma sürecini

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

başarıyla yürüttü ve bu sonucu Moskova'ya karşı büyük bir zafer olarak nitelendirdi.

Poroşenko'nun Rusya karşıtı siyaseti desteklene de Ukrayna halkı için daha öncelikli meseleler söz konusuydu. Milyarder bir iş adamı olan Poroşenko'nun başkanlık dönemi boyunca iş dünyasından uzaklaşmaması, aksine halk yoksullaşırken ona ait şirketlerin zenginleşmeye devam ettiğine dair iddialar ve ülkedeki yolsuzlukların önlenememesi gibi gerçekler, Poroşenko'nun seçim sürecini bir hayli etkiledi.

*Ukrayna'da popüler bir televizyon dizisi olan **Halkın Hizmetçisi**'nde cumhurbaşkanı rolünü canlandıran 41 yaşındaki yeni başkan Zelenskiy, seçim kampanyasını da resmî mitingler veya siyasi konuşmalardan ziyade, sosyal medyadaki neşeli videolar ve stand-up gösterileri ile yürüttü.*

Ukrayna'nın dış politika, güvenlik ve ekonomi alanlarında oldukça ciddi problemleri bulunuyor. Özellikle Doğu Ukrayna'da ayrılıkçılara karşı savaş devam ederken, ülkede yadsınamayacak bir ekonomik kriz yaşanıyor. Yeni Başkan Zelenskiy, kampanya döneminde bu sorunlara yönelik herhangi bir çözüm önerisinde bulunmadı.

Dış politika hakkında da net bir gündeme sahip değil. Ukrayna'da onun bu tecrübe eksikliğini dengeleyecek bir sistemin bulunmaması da önemli bir belirsizliğe sebep oluyor. Hasılı bu tecrübe açığını nitelikli danışmanlar ve bürokratlarla kapatmaya çalışacak

olan Zelenskiy'nin başarılı olmak için iyi bir yapılanmaya ihtiyaç var.

Kampanyası boyunca dizideki kurgusal başkan gibi siyaseti temizleyeceğine, yolsuzlukla mücadelede edeceğine ve oligarkların Ukrayna üzerindeki etkisini sona erdireceğinde dair sözler veren Zelenskiy, bu söylemiyle halkı etkilemeyi başardı. Ancak bütün bu vaatlerine karşın oldukça tartışmalı bir isim olan Ukrayna Yahudisi milyarder Ihor Kolomoyskiy'nin Zelenskiy'nin kampanyasının arkasında olduğu iddiaları, sürekli gündemde kaldı ve bu durum önemli bir endişe kaynağı olmaya devam ediyor.

Ukrayna'nın en zengin isimlerinden biri olan Kolomoyskiy, 2015 yılında Dnipropetrovsk Oblastı Valisi iken istifaya zorlandı. 2016 yılında ise, geniş çaplı dolandırıcılık suçlamasıyla hakkında açılan soruşturma neticesinde, sahibi olduğu PrivatBank, Ukrayna hükümeti tarafından millileştirildi. Kolomoyskiy hakkında devam eden davalar uluslararası boyut kazanırken, 2017 yılında Londra Yüksek Mahkemesi de Kolomoyski ve ortağının milyar dolarlık varlığının dondurulmasına yönelik bir karar aldı. Bu kararın ardından Kolomoyskiy, 2018 yılında İsrail'e taşındı. Ukrayna yasaları çifte vatandaşlığa izin vermese de Kolomoyskiy, Ukrayna, İsrail ve Güney Kıbrıs vatandaşlığına sahip.

Zelenskiy yıllardır Kolomoyskiy'nin sahibi olduğu Ukrayna'daki 1+1 adlı televizyon kanalında gösteri yapıyordu. Cumhurbaşkanlığına aday olma kararını da bu kanaldan duyurdu. Seçim boyunca bu televizyon kanalı ve Kolomoyskiy'nin diğer medya kuruluşları, Zelenskiy'in sosyal medya yayınlarına dayanan kampanyasını destekledi.

Poroşenko ise kampanyası boyunca “Putin değil, İsrail’deki oligark değil, sadece Ukraynalılar Ukrayna’nın geleceğini belirleyebilir” sloganını sıklıkla kullanarak Zelenskiy’nin arkasındaki gücün Kolomoyskiy olduğunu açıkça ifade etti; Zelenskiy’nin kampanya ekibinin önemli bir kısmının Yahudi oligark ile bağlantılı olduğunu dile getirdi ve Zelenskiy’i Kolomoyskiy’nin kuklası olmakla suçladı. Poroşenko’nun en önemli iddiası ise bu ikilinin Ukrayna’yı tekrardan Moskova’nın nüfuz alanına sokacağı idi.

Volodimir Zelenskiy, Kolomoyskiy ile iş ilişkisi içinde olduklarını kabul etse de kampanya ile ilgili iddiaları reddetti ve Ukrayna yasalarının herhangi bir oligarka karşı müdahalesinde taraf olmayacağı konusunda açıklama yaptı.

Buna rağmen Ihor Kolomoyskiy, seçimleri Zelenskiy’nin kazanması halinde İsrail’den

Ukrayna’ya döneceğini açıklamıştı. Nitekim seçim sürecinin son günlerinde Yahudi oligarkın medya kuruluşları Zelenskiy propagandasını yoğunlaştırdı.

Yeni başkanın, Yahudi oligarkın görünür desteğine

rağmen yolsuzlukla ve tüm oligarklarla mücadele edeceğine dair Ukrayna halkına verdiği sözü tutup tutamayacağı, siyasi tecrübesizliğinin Ukrayna’nın içinde bulunduğu güvenlik ve ekonomi odaklı krizlerde nasıl bir sonuç doğuracağı gibi soruların yanıtı, önümüzdeki aylarda netlik kazanacak.

*Ukrayna
Yahudisi
milyarder Ihor
Kolomoyskiy’nin
Zelenskiy’nin
kampanyasının
arkasında
olduğu iddiaları
önemli bir
endişe kaynağı.*

